

Ecoinovarea, cheia competitivității Europei în viitor

- Ecoinovarea reprezintă orice inovație care conduce la realizarea de progrese semnificative în direcția atingerii obiectivului de dezvoltare durabilă, prin reducerea impactului modurilor noastre de producție asupra mediului, prin sporirea rezilienței naturii la presiunile asupra mediului sau prin obținerea unei utilizări mai eficiente și mai responsabile a resurselor naturale.
- Prin sprijinirea de noi procese, tehnologii și servicii care ecologizează activitățile economice, ecoinovarea contribuie la optimizarea potențialului de creștere al Europei, răspunzând în același timp unor provocări de ordin comun, cum ar fi schimbările climatice sau diminuarea resurselor și a biodiversității.
- Ecoinovarea reprezintă, de asemenea, o oportunitate pentru întreprinderi. Ea conduce la reducerea costurilor, ajută la atragerea de noi oportunități de creștere și consolidează imaginea întreprinderii față de clienți.
- Iată de ce Uniunea Europeană trebuie să accelereze transformarea ideilor viabile în activități economice și în dezvoltare industrială, prin eliminarea obstacolelor de natură legislativă sau economică și prin promovarea investițiilor, a cererii și a sensibilizării.

Ce este ecoinovarea?

Ecoinovarea se referă la toate formele de inovare – tehnologică și netehnologică – care creează oportunități de dezvoltare a unor activități economice și care au un efect pozitiv asupra mediului prin prevenirea sau reducerea impactului acestor activități, sau prin optimizarea utilizării resurselor. Ecoinovarea este strâns legată de modul în care utilizăm resursele noastre naturale, de modul în care producem și consumăm și, totodată, de conceptele de „eficiență ecologică” și „industrie ecologică”. Ea încurajează trecerea întreprinderilor de producție de la soluții de tipul „end-of-pipe” la abordări de tipul „closed-loop” care reduc fluxurile de materii prime și energie prin modificarea produselor și a metodelor de producție – generând un avantaj concurențial pentru numeroase întreprinderi și sectoare de activitate.

Către o abordare integrată

În 2010, Comisia a adoptat Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Această trecere la o creștere durabilă va fi declanșată de o inovare pe scară mai largă și de o gestionare mai eficientă a resurselor noastre.

Șapte inițiative emblematice vor contribui la realizarea obiectivelor strategiei, printre acestea numărându-se „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” și „O Uniune a inovării”.

Inițiativa intitulată „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” recunoaște rolul pe care îl poate juca ecoinovarea și detaliază sprijinul prevăzut pentru aceasta printr-o serie de instrumente de politică ale UE. Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, care însoțește inițiativa, conturează modul în care putem realiza această creștere eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și propune instrumente și indicatori care să sprijine orientarea acțiunilor, atât la nivelul UE, cât și la nivel internațional.

Inițiativa „O Uniune a inovării” stabilește o abordare ambițioasă, integrată și strategică, propunând moduri noi și productive de exploatare și amplificare a punctelor noastre forte. Inițiativa a solicitat adoptarea unui „plan de acțiune privind ecoinovarea” care să aducă în prim-plan obstacolele, provocările și oportunitățile specifice realizării obiectivelor de mediu prin intermediul inovării.

Stimularea competitivității și a protecției mediului

Menținerea prosperității și a unei înalte calități a vieții în Europa depinde în mod esențial atât de existența unui mediu curat și sănătos, cât și de forța și competitivitatea economiei.

Dezvoltarea și promovarea de noi soluții sunt fundamentale pentru valorificarea potențialului de realizare a unor beneficii economice prin economii de costuri, inovare și comerț internațional.

Soluțiile ecologice vor atrage o nouă generație de industrii prelucrătoare și servicii de înaltă tehnologie, vor spori competitivitatea Europei și vor crea locuri de muncă de înaltă calificare.

Europa trebuie să se concentreze pe stimularea cererii de inovații. Comisia Europeană are o experiență considerabilă în materie de instrumente bazate pe cerere, precum și în crearea de rețele de achiziții publice și dezvoltarea de parteneriate.

Un sector de activitate în plină dezvoltare

Provocările legate de mediu și constrângerile legate de resurse au condus la o creștere a cererii de tehnologii de mediu și au facilitat apariția unor industrii ecologice. Poziția solidă a Europei îi permite acestuia să ofere un exemplu în ceea ce privește utilizarea puterii inovării pentru a răspunde provocărilor prezentului. Această cerere crescută reprezintă totodată o foarte bună ocazie pentru Europa de a-și

Noile provocări necesită soluții noi

Lumea se confruntă cu probleme importante de mediu, cum ar fi schimbările climatice, sărăcirea resurselor naturale și pierderea biodiversității. Sunt necesare atât noi modele economice și sociale, cât și noi tehnologii pentru a crea beneficii de mediu clare și substanțiale.

În acest context, Europa trebuie să facă mai mult cu mai puțin și să maximizeze eficiența în toate etapele de producție. Inovarea în materie de mediu poate sprijini crearea de către întreprinderi a unor soluții sustenabile care să utilizeze mai judicios aceste prețioase resurse și să reducă efectele negative ale economiei noastre asupra mediului. Astfel, ecoinovarea poate sprijini eforturile noastre în direcția unei utilizări mai eficiente a resurselor și a unei creșteri economice ecologice.

În pofida oportunităților oferite de ecoinovare întreprinderilor, este nevoie de un efort sporit pentru acoperirea lacunelor în materie de implementare. Există diferențe mari de la o țară la alta și de la un sector la altul, iar numărul întreprinderilor care aplică ecoinovarea la scara necesară nu este suficient de ridicat.

Din această cauză, stimularea ecoinovării și eliminarea barierelor din calea acesteia a devenit o prioritate pentru Comisia Europeană.

Păstrarea poziției de lider

Dacă Europa dorește să își păstreze poziția de lider de piață într-un sector care depinde puternic de dezvoltarea noilor tehnologii, menținerea pe această piață a nivelului investițiilor în cercetare și dezvoltare devine esențială. Planul de acțiune al UE privind ecoinovarea va avea ca obiectiv principal finanțarea de oportunități în vederea reducerii decalajului dintre tehnologie și pătrunderea ei pe piață, pentru a mări competitivitatea europeană. Eforturile de mobilizare a finanțării pentru ecoinovare vor continua, ca parte a cadrului financiar multianual 2007-2013. „Orizont 2020”, Programul-cadru pentru cercetare și inovare pentru 2014-2020, va consolida rolul ecoinovării și va pune la dispoziție mijloace financiare adecvate pentru implementarea Planului de acțiune privind ecoinovarea după 2013.

Investitori precum băncile, societățile financiare cu capital de risc, fondurile de investiții și societățile de asigurare sunt din ce în ce mai interesați de oportunitățile oferite de tehnologiile de mediu.

intensifica investițiile într-un sector cu un ritm de creștere rapid.

Industria ecologică europeană nou apărută a devenit un important segment al economiei europene, cu o cifră de afaceri anuală estimată la 319 miliarde EUR sau aproximativ 2,5 % din PIB-ul UE în 2008, ele fiind răspunzătoare de crearea în mod direct a 3,4 milioane de locuri de muncă.

Piața mondială a industriilor de mediu valora 1 000 miliarde EUR în 2007, din care o bună parte o reprezentau tehnologiile eficiente din punct de vedere energetic (450 miliarde EUR).

Obstacole în calea trecerii de la etapa de cercetare la cea de piață

Deși Europa este lider în dezvoltarea de noi tehnologii, drumul produselor de la etapa de cercetare la pătrunderea pe piață este uneori anevoios. Există numeroase bariere în calea dezvoltării și utilizării pe scară largă a tehnologiilor de mediu.

Cererea pieței pentru tehnologiile de mediu, atât în sectorul public, cât și în cel privat, este redusă dintr-o serie de motive. Printre acestea se numără inerția tehnologiilor existente, semnalele date de prețuri, care tind să favorizeze soluțiile mai puțin eficiente din punct de vedere ecologic, accesul dificil la finanțare și gradul redus de sensibilizare a consumatorilor.

Trecerea de la tehnologiile tradiționale la cele de mediu este un proces complex. Poate fi vorba aici de bariere economice, cum ar fi costurile de investiții mai ridicate ca rezultat al riscurilor percepute și al costurilor

semnificative legate de demararea activității. Accesul dificil la finanțare în acest domeniu îngreunează, de asemenea, trecerea de la planșetă la linia de producție.

Sistemele de sprijin pentru întreprinderile inovatoare sunt necorespunzătoare, iar investițiile private în cercetarea din întreaga Europă trebuie impulsionate. Cercetarea aplicată și în special cooperarea între sectorul științific și cel industrial necesită mai mult sprijin.

Încurajarea pătrunderii pe piață

Prin urmare, provocarea este reprezentată de îmbunătățirea în ansamblu a performanțelor de mediu ale produselor pe parcursul întregului lor ciclu de viață, stimularea cererii de produse și tehnologii de producție mai bune și venirea în sprijinul consumatorilor, pentru ca aceștia să poată alege în cunoștință de cauză.

Pentru a încuraja adoptarea pe scară mai largă a tehnologiilor ecologice, UE utilizează o serie de instrumente, printre care se numără achizițiile publice ecologice, etichetarea ecologică, verificarea tehnologiilor de mediu, stimulentele financiare, acordurile voluntare și standardele industriale.

UE a creat, totodată, măsuri financiare specifice de partajare a riscului investițiilor în ecoinovare. Regulile privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului au fost adaptate pentru a permite sprijinirea mai eficientă a tehnologiilor inovatoare.

În fine, există dovezi potrivit cărora o legislație de mediu bine concepută

Planul de acțiune privind ecoinovarea (EcoAP) al UE

Comisia Europeană a instituit un Plan de acțiune privind ecoinovarea (EcoAP), ca angajament în cadrul inițiativei emblematică „O Uniune a inovării”, parte a Strategiei Europa 2020. EcoAP abordează în principal blocajele, provocările și oportunitățile specifice realizării obiectivelor de mediu prin inovare.

Planul include șapte acțiuni îndreptate deopotrivă în direcția cererii și ofertei, a cercetării și industriei, precum și a instrumentelor de politică și financiare. Măsurile sunt întreprinse de Comisia Europeană, autoritățile naționale și regionale, industrii și organisme de cercetare.

La ora actuală, prioritățile majore sunt mobilizarea resurselor financiare și alte acțiuni menite să promoveze oportunitățile de piață pentru întreprinderile implicate în tehnologii de mediu. Acest lucru include instituirea unei verificări credibile a performanței de mediu, pentru a spori încrederea în ecotehnologii. Pe baza experiențelor „Tabloului de bord al ecoinovării” (Eco-Innovation Scoreboard), Comisia va monitoriza și reexamina măsurile luate de statele membre și de UE.

poate acționa ca stimulent pentru inovare. Rezultatele obținute de întreprinderile care respectă această legislație arată o scădere semnificativă a costurilor globale ale respectivelor întreprinderi.

Schimbarea modului în care consumăm și producem

Sunt numeroase domeniile în care tehnologia ne ajută să găsim soluții pentru problemele de mediu cu care ne confruntăm. Însă doar tehnologia în sine nu poate oferi răspunsul la aceste probleme. Este nevoie de schimbarea fundamentală a modului în care consumăm și producem bunuri și servicii. Deseori, prețul de piață al multor produse și servicii convenționale nu reflectă adevăratele lor costuri de mediu și sociale. Pentru a conserva și proteja planeta, consumatorii și producătorii europeni trebuie să își asume rolul care le revine într-o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, caracterizată printr-o înaltă eficiență energetică.

Finanțarea ecoinovării

Pentru a încuraja investițiile în procese și tehnologii de mediu, UE a elaborat o serie de instrumente care pun accentul pe inovare și spiritul antreprenorial în domeniul mediului. În cadrul Programului-cadru pentru competitivitate și inovație al UE, este disponibilă o sumă totală de 430 de milioane EUR destinată promovării ecoinovării prin diverse forme de asistență, printre care finanțarea capitalului de risc sau activitățile de creare de rețele. Au fost alocate aproape 200 de milioane EUR pentru sprijinirea unor proiecte de aplicații comerciale în domeniul ecoinovării, cu implicarea sectorului privat. Pentru mai multe informații, consultați: <http://ec.europa.eu/ecoinnovation>

Există, de asemenea, oportunități de finanțare pentru serviciile și tehnologiile de mediu prin programul de finanțare al UE LIFE+ care cofinanțează proiecte ce contribuie la dezvoltarea și demonstrarea de abordări politice, tehnologii, metode și instrumente inovatoare, orientate în principal către sectorul public. Pentru mai multe informații, consultați: <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifepius.htm>

Noul program Orizont 2020 al UE, care se va derula între 2014 și 2020 și va dispune de un buget de 80 de miliarde EUR alocat cercetării și inovării, este instrumentul financiar de punere în aplicare a inițiativei „O Uniune a inovării”. Orizont 2020 va sprijini nu doar căutarea de noi soluții, dar și activitățile conexe de testare, demonstrare și introducerea pe piață. Facilitând trecerea de la etapa de cercetare la cea de piață, el va contribui astfel la optimizarea impactului finanțării UE.

Concluzare

Atât statele membre ale UE, cât și regiunile, au de jucat un rol important în sprijinirea și promovarea noilor tehnologii. Pe baza lecțiilor învățate, vor fi dezvoltate la nivel național foi de parcurs voluntare privind ecoinovarea, pentru a facilita însușirea politicii de către statele membre.

Totodată, UE colaborează cu alte țări și regiuni pentru promovarea unei dezvoltări durabile la scară globală. Acest lucru este important în special pentru țările în curs de dezvoltare, acolo unde devine din ce în ce mai urgentă soluționarea impactului negativ al activităților de producție asupra mediului și micșorarea efectului pe care creșterea populației îl are asupra unor resurse limitate.

În același timp, economiile emergente reprezintă piețe importante și oferă oportunități majore de parteneriat pentru inovatorii europeni din domeniul ecologiei. Comisia Europeană susține în mod activ reducerea sau eliminarea tarifelor comerciale la produsele, tehnologiile și serviciile de mediu.

Informații suplimentare

Planul de acțiune privind ecoinovarea (EcoAP) al Comisiei Europene

<http://ec.europa.eu/environment/ecoap>

Observatorul ecoinovării

<http://www.eco-innovation.eu>

Inițiativa emblematică „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”

<http://ec.europa.eu/resource-efficient-europe>

Inițiativa emblematică „O Uniune a inovării”

http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm

Programul-cadru pentru competitivitate și inovație al Comisiei Europene

http://ec.europa.eu/environment/eco-innovation/index_en.htm

Programul LIFE+

<http://ec.europa.eu/environment/life/about/index.htm#lifepius>

Orizont 2020 – Programul-cadru pentru cercetare și inovare

http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm

Oficiul pentru Publicații

doi: 10.2779/32051

ISBN 978-92-79-26471-9

9 789279 264719